

Outi Jurkkola

Kahdenvälinen pääjohtajatapaaminen sekä ympäristötarkastuskoulutus, Thimphu, Bhutan 6.-9.5.2019

VTV sopi vuonna 2017 kahdenvälisestä yhteistyöstä Bhutanin tarkastusviraston kanssa molemminpuolisen kapasiteetin kasvattamiseksi. Aloitte lähti liikkeelle Bhutanin toiveesta ja edelleen INTOSAI Development Initiativen kautta käytyjen keskusteluiden pohjalta.

VTV:n tavoitella kansainvälisessä yhteistyössä on

- 1) Kansainvälinen yhteistyö on yksi asiantuntijuuden osa-alue ja se tarjoaa yhden väylän viraston osaamiseen kehittämiseen
- 2) Kansainvälisellä yhteistyöllä pyritään yhtäältä vaikuttavuuteen kansainvälisillä foorumeilla, toisaalta yhteistyöllä haetaan vertaisoppia ja hyviä käytäntöjä omaan työhömmö kotimaassa

Bhutanin yhteistyön pääaihealueet ovat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (joita on sivuttu kaikissa tähänastisissa tilaisuuksissa), tuloksellisuustarkastus, erityisesti ympäristötarkastus sekä digitalisaatio ja data-analytiikka.

Yhteistyösopimuksen allekirjoitus sekä ympäristötarkastuskoulutusta Bhutanissa

VTV:n delegaatio pääjohtaja Tytti Yli-Viikarin johdolla vieraili toukokuun alussa Bhutanissa kahdenvälisissä neuvotteluissa, joiden yhteydessä allekirjoitettiin yhteistyösopimus sekä kaksipäiväisen ympäristötarkastuskoulutuksen merkeissä. Delegaatioissa oli pääjohtajan mukana Outi Jurkkola ja Vivi Niemenmaa, jonka asiantuntemusta ympäristötarkastuksen alalta saimme lainata Euroopan tilintarkastustuomioistuimesta.

Jo vuonna 2017 alkaneet yhteistyöneuvottelut, jotka konkretisoituivat yhteistyön aloittamiseen vuonna 2018 virallistettiin tämän vierailun yhteydessä, jolloin pääjohtajamme allekirjoittivat kahdenvälisen yhteistyön sopimuksen viisi-vuotiskaudelle. Sopimus vahvistaa yhteistyön aihealueiksi tarkastustyön kehittämisen ja erityisesti ympäristötarkastuksen ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden tarkastuksen, sekä tarkastustyön digitalisaation liittyvät kysymykset. Sopimuksen mukaisesti kummatkin osapuolet kattavat omat mahdollisiin vierailuihin liittyvät omat matkustuskulunsa. [Sopimukseen tehtiin tältä osin vielä tarkennus heinäkuussa 2019, jonka vuoksi MoU:n lopullinen versio allekirjoitettiin uudelleen 22.7.2019.]

* * *

Pääjohtajien kahdenvälisen neuvotteluiden (koko delegaatio osallistui) aikana keskustelimme paljon tarkastustyön tulevaisuuden haasteista, muutostarpeista, viestinnän merkityksestä sekä laaja-alaisesti YK:n kestävän kehityksen tavoitteista. VTV on EUROSAn hallintoneuvoston jäsen ”Emerging Issues and Forward Thinking” -portfoliovastaulla, jonka mukaisesti VTV on painottanut työssään ennakoinnin ja tulevaisuuden haasteiden huomioimisen merkitystä, ja pitänyt aihetta esillä erityisesti EUROSAn parissa, mutta myös muissa meidän kansainvälisen yhteistyön muodoissa.

Bhutanilaisia kiinnosti aihealueen kokemukset suomalaisessa ja eurooppalaisessa kontekstissa, ja vastaavasti meitä Bhutanin ja Aasian alueen kokemukset, sillä jaamme erilaisuudestamme huolimatta useita samoja haasteita, osittain toki eri mittakaavassa ja kontekstissa. YK:n kestävän kehityksen tavoitteista oli myös laaja keskustelu, ja kestävyyskysymyksissä bhutanilaisten kokemukset ovat meille arvokkaita – liittyen erityisesti ympäristötarkastukseen, johon vierailun koulutusosuus keskittyi. Tässä yhteydessä erityisesti Bhutanin onnellisuusmittaristo on kiinnostava.

Kahdenvälisissä keskusteluissa oli myös aiheena tarkastusviraston työn hallinto sekä johtajuuden kehittäminen. Bhutanilaiset toivoivat meitä lisäämään lyhyen osion aiheesta seuraavien päivien koulutukseen.

* * *

Bhutanin vierailun pääpaino oli MoU:n mukaisesti ympäristötarkastuksen koulutus, josta seuraavien päivien ohjelma koostui.

Koulutuksen Bhutanin kanssa tulevat jatkumaan syys-lokakuussa 2019, jolloin Bhutanin delegaatio vierailee Suomessa kuulemassa kokemuksiamme, sekä laajemmin valtionhallinnon kokemuksia, digitalisaatiosta tarkastustyössä.

Ympäristötarkastuskoulutus

Bhutanin tarkastusvirastolle suunniteltiin heidän toiveidensa mukaisesti liitteenä oleva koulutusohjelma ympäristötarkastamisesta, ympäristöjärjestelmistä ja ympäristövaikutusten arvioinnista. Ennen koulutusta yhteyshenkilömme vielä pyysi pääjohtaja Yli-Viikaria pitämään tilaisuuden alussa esityksen johtamisesta. Koulutusohjelmaa tiivistettiin sen mukaisesti. Koulutusohjelman toteutti Vivi Niemenmaa Outi Jurkkolan tuella.

Ensimmäinen koulutuspäivä 8.5.2019 käsitteli ympäristötarkastamista. Sen varmistamiseksi, että kaikki osallistujat tietävät mitä tuloksellisuustarkastus on, aihe aloitettiin käymällä läpi tuloksellisuustarkastuksen teoriaa (economy, efficiency, effectiveness) ympäristöaiheisia tarkastuksia esimerkkinä käyttäen. Osio sisälsi harjoitustehtävän kolmesta E:stä. Tämän jälkeen siirryttiin ympäristökysymysten nousemiseen kansainvälisesti osaksi valtioiden politiikkoja. Samalla luotiin katsaus tarkastusvirastojen kattojärjestön, INTOSAI:n ympäristötyöryhmän (WGEA) työhön vuodesta 1992 tähän päivään. Tässä esiteltiin myös kansainvälisiä rinnakkaistarkastuksia mm. ilmastonmuutoksesta, siihen sopeutumisesta, ilman laadusta ja kestävän kehityksen tavoitteista, sekä ISSAI-standardistoon kuuluva ympäristötarkastamisen ohje. Ryhmäpohdinnan aiheena oli ympäristötarkastamisen erityinen luonne verrattuna muiden politiikka-alueiden tarkastamiseen. Tehtävä purettiin käyttäen hyväksi tarkastusesimerkkejä eri puolilta maailmaa.

Ensimmäisen päivän viimeinen aihe oli ympäristötarkastusten linkittäminen YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (SDG). Siinä käytiin läpi kestävän kehityksen käsitettä ja globaaleja YK-prosesseja. Päivän lopuksi tehtiin ryhmätyö linkitysten tunnistamisesta kolmesta eri aiheesta: SDG 6 (Clean water and sanitation), SDG7 (Affordable and clean energy) sekä SDGt (SDG 14 ja 15) biodiversiteetin turvaajina. Kuten aina, ryhmätyön purkaminen keskustelussa oli hyvin antoisa.

Toinen koulutuspäivä 9.5.2019 aloitettiin edellisen päivän kertauksella, luotiin katsaus keskeisiin ympäristöpoliittisiin käsitteisiin ja siirryttiin ympäristöjärjestelmätyöhön. Käsittelyssä oli ISAO 14 001 ja EMAS-järjestelmät, kevyempi Green Office, sekä tarkastusesimerkkejä aiheista. Lisäksi esillä olivat maailman tarkastusvirastojen omat esimerkit omien virastojensa ja työnsä ”vihertämisessä”. Tämän jälkeen luotiin katsaus kestävän kehityksen raportointiin ja sen kehittymiseen ympäristöraportoinnista kohti kokonaisvaltaisempaa CSR ja ESG -raportointia sekä raportoinnin yhdistämistä osaksi taloudellista raportointia. Lisäksi luotiin nopea katsaus yrity maailman kestävän kehityksen raportointitarpeisiin.

Iltapäivä omistettiin ympäristövaikutusten arviointiin ja niihin yhteisiin piirteisiin, joita se tyypillisesti sisältää eri maiden lainsäädännön eroista huolimatta. Koulutuksessa käytiin läpi YVA-prosessi sekä esiteltiin strategisten ympäristövaikutusten arviointi. Lopulta käytiin läpi ympäristövaikutusten arviointia käsittelevän tarkastusoppaan tärkeimmät kohdat sekä tarkastusesimerkkejä aiheesta.

Päivän lopuksi tehtiin laajempi ryhmätö kuvitteellisista hankkeista, joissa tarvittiin ympäristövaikutusten arviointia. VTV:n edustajat fasilitoivat ryhmätöitä ja toivat oman kokemuksensa pohjalta esimerkkejä ja mahdollisia harkittavia näkökulmia mukaan keskusteluun. Bhutanille tärkeistä aiheista johtuen moni ryhmä valitsi teemakseen vesivoimahankkeisiin liittyvän esimerkin.

* * *

Raportista tehty alun perin sisäinen intrautinen ja viimeistelemättä jäänyt kokousraportti, raportti kirjattu valmiiseen muotoon 8.2.2021